

Budget och verksamhetsplanering 2021, Plan 2022-2024

Socialnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Verksamhetsområde	3
2	Planeringsförutsättningar.....	3
2.1	Nyckeltal.....	5
2.2	Volymer	5
3	Målarbete utifrån de strategiska inriktningsområdena	7
3.1	En attraktiv och växande kommun	7
3.2	En hållbar kommun	7
3.3	En lärande kommun.....	7
3.4	En öppen kommun.....	8
4	Nämndens mål och styrtal	8
4.1	Verksamhetsförändringar, konsekvenser och uppdrag 2021	9
5	Verksamheten 2022 - 2024.....	9
6	Ekonomisk planering.....	10
6.1	Resultaträkning.....	11
6.2	Driftbudget.....	11
6.3	Investeringsbudget.....	11

1 Verksamhetsområde

Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden ska utifrån behov, lagstiftning och ekonomiska förutsättningar erbjuda insatser till Östhammars kommuns invånare. Insatserna ska stimulera individen till ett självständigt, värdigt och tryggt liv i gemenskap med andra. Därutöver ska individen känna sig trygg i hur service och omvårdnad tillgodoses.

Socialnämndens huvuduppgift är att erbjuda enskilda och familjer stöd i sin livsföring, tillhandahålla en god vård och omsorg för äldre och personer med funktionsvariationer. Enligt gällande lagstiftning ska den enskildes rätt till stöd och bistånd prövas. Socialnämndens beslut ska vara rättssäkra och tydliga.

Socialnämndens verksamhet omfattar:

- individ- och familjeomsorg
- äldreomsorg
- hälso- och sjukvård
- stöd till personer med funktionsvariationer
- uppsökande, förebyggande och öppna insatser
- färdtjänst
- hjälpmedel
- bostadsanpassning

2 Planeringsförutsättningar

Ökat tryck på kommunala välfärdstjänster

Enligt Statistiska Centralbyråns (SCB) framtidsprognos förväntas Sverige 2024 ha en befolkning på 10.7 miljoner invånare. De två största anledningarna är en äldre befolkning och större invandring. Den snabba befolkningsökningen kommer sätta en stark press på kommunsektorn och resultera i nya utmaningar. Ökningen är extra påfrestande så till vida att den främst sker i de åldersgrupper där behovet av välfärdstjänster är som störst och bidraget till dess finansiering minst. Detta innebär att socialnämndens välfärdstjänster behöver utökas och förändras.

Den demografiska utvecklingen ger också ett ökat tryck på Region Uppsalas specialiserade vård, som anpassas till nya förutsättningar, vilket spiller över på kommunens verksamheter. Se Samverkan/regionalisering.

Det är inte konstigt att förväntningarna på välfärdstjänsterna ökar när människors ekonomi förbättras och när informationen, kunskapen och tillgängligheten ökar. Med ökad utbildning och ökad jämlikhet har auktoritetstron minskat. Allt fler törs uttrycka sina synpunkter och sina förväntningar. Ny teknik har skapat nya arenor, vilket ytterligare skruvar upp förväntningarna på tillgänglighet och snabbhet. Digitaliseringen med ständig uppkoppling till internet och sociala medier erbjuder nya möjligheter för människor att bygga relationer, få insyn i och påverka händelser. Detta kräver en mer effektiv verksamhet, för att möta upp medborgarnas förväntningar. Större medvetenhet

om rättigheter till stöd och högre kravställning från brukare och anhöriga påverkar också efterfrågan på tjänsterna inom socialförvaltningens verksamhetsområde.

Behovet inom LSS-området har ökat under en period och förväntas fortsätta öka. Personer med funktionsnedsättning eller multisjukdom har tillgång till god vård och lever längre än tidigare. De vill kunna leva självständigt (utanför familjen) och fler söker eget boende samt sysselsättning, exempelvis inom daglig verksamhet. I dagsläget belastas nämnden med flera ej verkställda beslut som gäller behov av kontaktperson, eget boende (med stöd) och boende i gruppboende.

Samverkan/Regionalisering

Region Uppsala och kommunerna samverkar kring Effektiv och nära vård, ENV 2030. Valfärdsuppdraget har vidgats och förändrats, vilket ställer högre krav på kommunen att kunna ta emot allt sjukare personer med kort varsel. Att arbeta med samma individer, men i olika faser av vårdkedjan, ställer stora krav på en väl fungerande och reglerad samverkan. En viktig förutsättning för samverkan är att det finns ett tydligt gemensamt mål.

Denna samverkan kommer att kräva en utveckling av hemtjänst, hjälpmedel, korttidsplatser och hemsjukvård i ordinärt boende. Detta då satsningen innebär att flytta resurser och ansvar från slutenvård till primärvård, vilket ställer ökade krav på arbetet med stöd i hemmet.

Digitalisering

Vårt samhälle genomgår ett snabbt tekniskifte och det finns många möjligheter inom socialnämndens verksamhetsområden att följa med på resan. Det är av stor vikt att känna av hur efterfrågan och acceptansen för nya tjänster ser ut hos brukarna och att tjänster utvecklas med brukarens behov och upplevelse i centrum. Nya system, tjänster och arbetssätt kräver ofta nya kompetenser, dels för att utveckla tjänster med brukarens behov i fokus och dels för att hantera systemet när de är igång.

Kompetensförsörjning

Socialnämnden lider redan idag brist inom vissa kompetenser och situationen kommer kontinuerligt att försvåras i takt med att andelen äldre ökar i kommunen och med det efterfrågan på kommunens välfärdstjänster. Socialnämnden kommer att behöva arbeta intensivt för att behålla och nyrekrytera socionomer, sjuksköterskor, kvalificerade beteendevetare och arbetsterapeuter. De resurser som finns tillgängliga måste användas mer effektivt samtidigt som arbetet med att skapa en god arbetsmiljö på sikt kan sänka såväl personalomsättning som sjuktal.

Jämlik socialtjänst

Vid den senaste uppföljningen av insatser för brukare i ordinärt boende samt särskilt boende visade det sig att insatserna såg olika ut beroende på kön. Det kan innebära att kvinnor och män inte i lika stor utsträckning får insatser utifrån sina behov.

Socialförvaltningen behöver använda resultaten från uppföljningarna för att utveckla verksamheten till en mer jämlik socialtjänst.

Nationell styrning

Den statliga styrningen av kommuner och regioner har ökat i omfång, komplexitet och detaljeringsgrad under de senaste decennierna. Detta medför till att socialnämndens verksamhetsområden måste förhålla sig till förändringar i lagstiftning, handlingsplaner eller andra prioriterade överenskommelser som exempelvis psykisk hälsa och god och nära vård, vilka skall ske i nära samverkan med hälso- och sjukvården. Den nationella styrningen är en vägledning i vilka områden som måste prioriteras.

2.1 Nyckeltal

Nyckeltal

Nyckeltal	2019	2020	2021
Befolkning	22 048	22 079	
Befolkning 80+	1 430	1 462	
Arbetslöshet %	4,0	3,8	
Andel brukare med uppdaterade genomförandeplaner			
Andel brukare som upplever ett fungerande kontaktmannaskap inom ordinärt boende			
Antal kameror på ordinärt boende			
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar	15	15	

2.2 Volymer

Volymer

Volym	2019	2020	2021	2022
Särskilt boende: Antal belagda platser	222	225	225	225
Särskilt boende: Antal platser särskilt boende	234	234	234	234
Särskilt boende: Bruttokostnad exkl. lokal (tkr)	111 505	116 840	116 576	119 656
Särskilt boende: Bruttokostnad/pl/dygn exkl. lokal (kr)	1 376	1 423	1 419	1 457
Korttidsboende: Antal platser	14	14	13	13
Korttidsboende: Bruttokostnad exkl. lokal(tkr)	12 165	12 748	10 768	11 059
Korttidsboende: Bruttokostnad/plats/år/dygn exkl. lokal (kr)	2 381	2 495	2 269	2 330

Volym	2019	2020	2021	2022
Ordinärt boende: Antal utförda timmar	138 654	154 752	165 000	175 926
LSS: Personlig assistans, antal	29	29	32	32
LSS: Personer med LSS-insats, antal	162	156	166	171
LSS: Boende i gruppboende, antal	34	34	34	34
LSS: Bruttokostnad gruppboende exkl lokal (tkr)	30 257	30 229	-	-
LSS: Bruttokostnad gruppboende/pl/dygn (kr)	2 472	2 469	-	-
LSS: Boende i serviceboende, antal	11	11	29	29
LSS: Bruttokostnad serviceboenden exkl lokal (tkr)	3 160	3 000	3 970	4 939
LSS: Bruttokostnad serviceboende/pl/dygn (kr)	859	758	777	796
IFO: BoU placeringar familjehem, antal	19	18	18	18
IFO: BoU placeringar familjehem, pl/dygn (kr)	688	760	760	760
IFO: BoU placeringar konsultstödda familjehem, antal	11	5	3	-
IFO: BoU placeringar konsultstödda familjehem, pl/dygn (kr)	1 900	1 798	1 800	1 800
IFO: BoU placeringar HVB/stödboende	4	4	4	4
IFO: BoU placeringar HVB/stödboende, pl/dygn (kr)	5 249	2 717	2 700	2 700
IFO: ensamkommande placeringar familjehem, antal	10	8	5	3
IFO: ensamkommande placeringar familjehem, pl/dygn (kr)	760	770	770	770
IFO: ensamkommande placeringar konsultstödda familjehem, antal	5	3	-	-
IFO: ensamkommande placeringar konsultstödda familjehem, pl/dygn (kr)	2 025	1 633	1 633	1 633
IFO: ensamkommande placeringar HVB/stödboende, antal	19	11	7	3
IFO: ensamkommande placeringar HVB/stödboende, pl/dygn (kr)	2 844	4 927	4 000	4 000

3 Målarbete utifrån de strategiska inriktningsområdena

3.1 En attraktiv och växande kommun

Förvaltningen kommer att arbeta med nämndens mål om att vara en attraktiv arbetsgivare. För att klara kompetensförsörjningen kommer förvaltningen bland annat att arbeta med ett aktivt och nära ledarskap och tydliggöra medarbetarskapet. Förvaltningen behöver även intensifiera arbetet med att minska sjuktalen utifrån Sunt arbetsliv, ett material som ger inspiration och verktyg för en bättre arbetsmiljö. Det i sig kommer att kunna minska personalomsättningen genom att medarbetare kommer att känna sig mer delaktiga i sitt arbete och väljer att stanna i kommunen. Förvaltningen behöver fortsätta att vara synlig vid utbildningsmässor, skolor osv för att marknadsföra nutidens- och framtidens bristyrken.

Arbetsmiljöarbetet bedrivs systematiskt utifrån ett fast årshjul.

3.2 En hållbar kommun

Förvaltningen kommer i arbetet med att nå nämndens mål följa och analysera andelen återaktualiseringar för grupperna barn och unga, missbruk och försörjningsstöd.

En handlingsplan för "Trygg och hållbar äldreomsorg i Östhammars kommun" har tagits fram hösten 2020 på uppdrag av socialnämnden. Arbetet med handlingsplanen förväntas ge effekt 2021. Socialnämnden ska säkra jämlika och goda möjligheter för de äldre i vår kommun så att de kan känna sig trygga, få rätt insatser i rätt tid och omfattning.

Nya arbetssätt och översyn av myndighetsbeslut ska kunna ge en effektivare verksamhet och förebygga behov av insatser.

Byte av den fossildrivna fordonsflottan pågår kontinuerligt och andelen elbilar ska öka för att minska negativa miljökonsekvenser. Socialförvaltningens medarbetare uppmanas följa Östhammars kommuns resepolicy, vilket innebär att i första hand överväga om resan ens är nödvändig. För att värna miljön ska digitala möten övervägas. Bilen är dock ett viktigt färdmedel inom hemvården på grund av kommunens areal och demografi.

3.3 En lärande kommun

Kompetensutveckling av chefer att leda i förändring samt ge alla våra medarbetare ett utvecklande medarbetarskap. En ökad samverkan där allt vi gör ska präglas av största nytta för kommunen och medborgarna. Förvaltningen behöver bli mer nytänkande som präglas av en ökad förändringskultur.

Förbättrad skolframgång och det livslånga lärandet är framgångsfaktorer för minskat utanförskap och en god kompetensförsörjning. Socialförvaltningen har ett stort ansvar att samverka med Barn- och utbildningsförvaltningen så att barn och ungdomar får de bästa förutsättningar de kan få för en god utbildning. Utveckling av Närvårdsarbetet behöver ha mer fokus.

3.4 En öppen kommun

Öppenhet för socialnämnden handlar om att bjuda in till medborgardialoger kring viktiga frågor, tillhandahålla lättillgängliga tjänster för engagemang, skapa insyn i förvaltningens verksamheter och ha en god och ändamålsenlig tillgänglighet. Verksamheten behöver öka individers kunskaper om hur de kan framföra sina åsikter och klagomål. Arbetet med Klarspråk, det vill säga myndighetstexter skrivna på ett enkelt och begripligt språk ska fortsätta. Socialnämnden identifierar ett behov av individers medbestämmande och inflytande inom dess verksamhetsområden.

Utveckling av synpunktshanteringen är en viktig del för att kunna tillvarata invånarnas synpunkter. Ett arbete för att underlätta handläggningsprocessen har påbörjats och förväntas effektivisera processen för socialnämndens synpunktshantering.

4 Nämndens mål och styrtal

Strategiskt inriktningsområde	Nämndmål	Styrtal	Måltal 2021
En attraktiv och växande kommun	Socialnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Helhetsintrycket av vår organisatoriska och sociala arbetsmiljö ska förbättras	82
		Sjuktalet ska minska	8%
		Personalomsättningen ska minska	10%
En hållbar kommun	Socialnämnden ska vara en effektiv verksamhet	Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, (%) ska minska	-8%
		Köp av individ och familjeomsorg totalt, andel (%) ska minska	22%
		Brukarbedömning IFO totalt - helhetssyn, andel (%) ska öka	87%
		Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) ska bibehållas	93%
		Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) ska öka	87%

Strategiskt inriktningsområde	Nämndmål	Styrtal	Måltal 2021
		Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+ ska minska	229 000kr
		Andel invånare 80+ som inte har någon biståndsbedömd insats av socialförvaltningen ska öka	75%
		Nettokostnadsavvikelse LSS, (%) ska minska	0%
En lärande kommun			
En öppen kommun			

4.1 Verksamhetsförändringar, konsekvenser och uppdrag 2021

Socialnämnden gav förvaltningen i uppdrag vid sammanträdet den 17 juni 2020 att ta fram en handlingsplan för en Trygg och hållbar äldreomsorg i Östhammar. Handlingsplanens syftes- och målformulering är att rätt insatser, i rätt tid och i rätt omfattning ska finansieras via en omfördelning av existerande resurser från reaktiva och mindre effektiva insatser för målgruppen äldre till tidiga och mer effektiva insatser till samma målgrupp.

Översynen av förvaltningsorganisationen i Östhammars kommun har inneburit att kommunen organiseras i en förvaltning med fyra sektorer. Därmed kommer socialförvaltningen att kallas sektor Omsorg från och med första januari 2021. Förändringen innebär att daglig verksamhet kommer ingå under sektor Omsorg samt att verksamhetsstödet samlas inom en egen sektor.

5 Verksamheten 2022 - 2024

Genom åren har antalet bestämmelser och detaljeringsgraden i Socialtjänstlagen (2001:453) ökat. Mycket av socialtjänstens kraft har lagts ned på ärendestyrd myndighetsutövning. Det har bland annat inneburit att det långsiktiga och strukturellt förebyggande arbetet har fått stå tillbaka. Detaljreglering och olika riktlinjer har minskat professionens handlingsutrymme och försvårat individuell bedömning. Med anledning av detta gav regeringen i uppdrag att genomföra en översyn av nuvarande Socialtjänstlagen. I utredningen "Framtidens socialtjänst" (SOU 2017:03) föreslås att en reviderad Socialtjänstlag ska återgå till en målinriktad ramlagskaraktär som ger kommunerna bättre möjligheter att utveckla metoder och arbetssätt på basis av egen kunskap och egna erfarenheter. Slutbetänkandet överlämnades till socialministern den 26 augusti 2020 och författningarna föreslås träda i kraft 1 januari 2023.

Förslagen innebär att ett förändringsarbete inom socialnämndens verksamheter måste initieras för att uppfylla förslagen i utredningen. Förslagen ska höja kvaliteten utan att leda till ökade kostnader, ta ställning om det behövs en särskild äldre lag och se över om

”skälig levnadsnivå” är ett ändamålsenligt begrepp vid insatser för äldre. Behovet av barnrättsperspektivet har förtydligats i lagstiftningen och kommer att ytterligare förtydligas.

Vissa förslag påverkar socialtjänstens sätt att arbeta och socialnämndens möjlighet till delegering. Det gäller t.ex. förslagen om att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv och inriktas på att vara lättillgänglig, att verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, samt att insatser får tillhandahållas utan föregående individuella behovsprövningar. Det kommer finnas ett behov till revidering av socialnämndens delegationsbestämmelser. Vidare kommer flera av förslagen kräva förändrade rutiner och riktlinjer för att uppfylla nya kravställningar och målformuleringar. Sänkta trösklar och mindre kontroll inom socialtjänsten är nya ledord i den nya utredningen. Detta kan innebära att socialnämndens verksamhetsområden kan få ändrade arbetssätt i handlägningsprocesserna för att leva upp till lagens nya innehåll.

I januari 2019 presenterades LSS-utredningens förslag till förändringar. I utredningen föreslår regeringen tre nya LSS-insatser: Personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn samt förebyggande pedagogiskt stöd. Vidare föreslår man att ledsagarservice ska bli en del av insatsen personlig service och boendestöd och att staten ska ha hela ansvaret för insatsen personlig assistans. Om förslagen genomförs beräknar utredningen att statens kostnader kommer att minska och att kommunernas kostnader ökar. Utredningen föreslår att den nya lagen träder i kraft den 1 januari 2022.

Kommunen saknar bostäder med särskild service enligt 9 § 9p. LSS och kommer därför behöva investera i nyetablering.

6 Ekonomisk planering

Föreslagen budget innebär en ramtilldelning som för år 2021 överstiger prognostiserat utfall år 2020 med ca 13 miljoner kronor. Trots en relativt stor förstärkning av budgeten till 2021 bedömer nämnden att målet med budget i balans år 2021 medför behov av fortsatt arbete med strukturella förändringar av förvaltningens verksamheter. Det kommer utöver strukturförändringar fortsatt finnas behov av effektiviseringsarbete inom befintlig verksamhet. Förändringstrycket kommer både från demografiutvecklingen inom äldreomsorgen och ett ökat behov inom funktionsvariationsområdet.

Det finns också effektiviseringspotential inom hyreskostnader samt produktionskostnader för mat. Inom samtliga av dessa områden krävs en samverkan inom hela kommunen för att anpassa kostnader till verksamhetens behov.

6.1 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Intäkter (+)	191 038	162 676	180 051	183 652	187 325	191 073
Kostnader (-)	-687 592	-669 827	-712 525	-723 401	-736 249	-749 497
Personalkostnader	-377 127	-374 920	-398 819	-404 907	-412 098	-419 514
Lokalkostnader	-60 070	-59 998	-63 823	-64 797	-65 948	-67 134
Övriga kostnader	-250 395	-234 909	-249 883	-253 697	-258 203	-262 849
Nettokostnader	-496 554	-507 151	-532 474	-539 749	-548 924	-558 424

6.2 Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Ktyp	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Förvaltnings- övergripande		52 415	68 315	57 522	58 308	59 299	60 325
Myndighet		200 485	212 114	242 404	245 716	249 893	254 218
Produktion		243 654	226 722	232 548	235 725	239 732	243 881
Totalt		496 554	507 151	532 474	539 749	548 924	558 424

6.3 Investeringsbudget

1. Ofördelade medel bl.a. för investeringsbehov gällande gemensamhetsutrymmen på särskilt boende inkluderande sängar och övriga inventarier.
2. Årligt investeringsbehov för större hjälpmedel som tex. inköp av rullstolar.
3. Investeringsmedel till exempelvis införandet av E-tjänster inom förvaltningen.
4. Investeringar i nya boenden för möbler och övriga investeringar.

Investeringsbudget, netto (tkr)	Ack budget tom 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Projekt					
1 Ofördelade medel	700	700	1 200	1 200	1 200
2 Hjälpmedel	700	700	700	700	700
3 Digitalisering	400	400	400	400	400
4 Investering nya boenden	500	500	0	0	0
5 investeringar i spol- och diskdesinfektorer	1 200	0	0	0	0
Summa	3 500	2 300	2 300	2 300	2 300